

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 6/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen koronarajoitusten perusteista ja tartuntatautilain korjaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Heikki Vestmanin /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 6/2022 vp:

Milloin hallitus antaa eduskunnalle lakiesityksen tartuntatautilain 58 ja 58 a—l pykälien korjaamisesta tai kumoamisesta,

mihin tutkimus- tai muuhun asiantuntijatietoon hallituksen koronaministeriryhmän suosittukset ja sosiaali- ja terveysministeriön ohjauskirjeet ovat perustuneet,

milloin hallitus julkaisee rajoituspäätöksensä tietopohjan,

perustuuko THL:n riskipotentiaalimalli mihinkään tieteelliseen tai tutkittuun tietoon,

milloin hallitus julkaisee edellä viitatuun riskipotentiaalimallin tietopohjan,

onko STM poliittisesti ohjannut THL:n riskipotentiaalimallin kehittämistä, ja jos on, niin millä perusteella,

miksi hallitus ei ole vielä lisäänyt sairaanhoidon kapasiteettia ja tehohoitopaikkoja koronavirustilanteeseen vastaamiseksi ja

milloin hallitus tekee arvion rajoitustoimien yhteiskunnallisista kokonaishaitoista suhteessa saavutettuihin hyötyihin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Tartuntatautilain toistaiseksi voimassaolevan 58 §:n mukaan kunta tai aluehallintovirasto voi päättää tiettyjen tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos se on välttämätöntä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Covid-19-pandemian aikana tartuntatautilakiin on lisätty 58 a–h §, joiden tavoitteena on estää covid-19-tartuntojen leviämistä ravitsemisliikkeissä, yleisötilaisuuksissa ja henkilöliikenteessä ilman täydellistä

käyttökieltoa. Ravitsemisliikkeitä koskevat säädökset tulivat voimaan 1.6.2020 ja yleisötilaisuuksia ja henkilöliikennettä koskevat säädökset 22.2.2021 ja ne ovat voimassa 30.6.2022 saakka. Säädösten toimivaltuuksien käyttäminen edellyttää, että rajoitustoimien katsotaan olevan välttämättömiä ja oikeasuhtaisia covid-19-tartuntojen leviämisen estämiseksi. Mikäli nämä edellytykset eivät täyty, ei toimivaltuutta ole mahdollista käyttää, vaikka säädökset olivat voimassa. Valtioneuvosto seuraa kansainvälistä ja kansallista covid-19-pandemiatilannetta ja arvioi tarvetta säädösmuutoksille arvioiden samalla riittävien toimivaltuuksien olemassaoloa epidemiatilanteen merkittävän heikkenemisen osalta.

STM:n toimivalta antaa ohjausta covid-19-pandemiatilanteessa perustuu tartuntatautilakiin, jonka mukaan ministeriölle kuuluvat tartuntatautien torjunnan yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta. Ministeriö vastaa valtakunnallisesta terveydenhuollon häiriötilanteisiin tai niiden uhkaan varautumisesta ja näiden tilanteiden johtamisesta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) toimii tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena ja tukee asiantuntemuksellaan mm. STM:tä. Koronaministeriryhmän suositukset ja STM:n ohjauskirjeet perustuvat THL:n lääketieteelliseen ja epidemiologiseen asiantuntemukseen ja ne huomioivat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän tilannekuvan sekä lainsäädännön reunaehdot.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan viranomaisten asiakirjat ovat lähtökohtaisesti julkisia. Lainsäädännön tietopohja on kuvattu hallituksen esityksissä ja valtioneuvoston päätösten tietopohja niitä koskevissa muistiossa, jotka ovat julkisesti saatavilla eduskunnan ja valtioneuvoston verkkosivuilla. Ajankohtaista epidemiologista tilannekuvaa THL on julkaissut säännöllisesti verkkosivuillaan ja sitä on esitelty viikoittain STM:n ja THL:n tilannekuvainfossa torstaisin.

Hybridistrategian toimintasuunnitelma uudistettiin alkusyksyllä 2021 STM:n johdolla ja viranomaisyhteistyössä muun muassa THL:n kanssa. Toimintasuunnitelman valmistelun yhteydessä THL on asiantuntijaviranomaisena valmistellut itsenäisesti ja toimintasuunnitelman käytön tueksi riskipotentiaalin arviointitaulukon. Taulukon tietopohja on kertynyt pandemian alusta alkaen kansainvälisen ja kansallisen seurantatiedon ja tutkimustiedon kasvaessa ja vahvistuessa. Riskipotentiaalin arviointitaulukko on luonteeltaan asiantuntija-arvio kertyneestä tiedosta ja se on tarkoitettu päätöksenteon tueksi. STM ei ole antanut THL:lle ohjausta riskipotentiaalimallin kehittämisestä.

STM on epidemiatilanteen aikana tavannut säännöllisesti sairaanhoitopiirien johtajaylilääkäreitä ja seurannut ja arvioinut sairaala- ja tehohoitopaikkatilannetta. Näissä keskusteluissa on käyty läpi kapasiteetin riittävyyttä ja varautumissuunnitelmia kapasiteetin nostoon. Sairaala- ja tehohoitopaikkojen riittävyyttä pidemmällä aikavälillä arvioidaan yhdessä hyvinvointialueiden kanssa osana sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistusta.

Jokaisen hybridistrategian toimintasuunnitelman sekä joulukuussa 2022 käyttöön otetun hätäjarumekanismin valmistelun yhteydessä on laadittu laaja vaikutusten kokonaisarviointi, johon on

osallistunut useampia ministeriöitä. Kokonaisvaikutusten arvioinnissa on tarkasteltu toimien terveydellisten vaikutusten lisäksi sosiaalisia vaikutuksia, vaikutuksia väestön hyvinvointiin, taloudellisia vaikutuksia sekä vaikutuksia perusoikeuksiin. Lisäksi valtioneuvoston kanslia (VNK) on pandemian aikana toteuttanut useamman koronatoimien kokonaisvaikutusten arvioinnin, joihin ovat osallistuneet kaikki ministeriöt.

Helsingissä 18.2.2022

Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén